

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства і міжнародного бізнесу

07/01-77М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних завдань та самостійного вивчення з навчальної
дисципліни **«Міжнародні фінанси»**
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за
ОПП «Міжнародний бізнес» спеціальності 292
«Міжнародні економічні відносини»
навчально-наукового інституту економіки та менеджменту денної і
заочної форми навчання (у т.ч. зі скороченим терміном навчання)

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості
ННІЕМ
Протокол № 5 від 28.01.2026 р.

Рівне – 2026

Методичні вказівки до практичних завдань та самостійного вивчення з навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за ОПП «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» навчально-наукового інституту економіки та менеджменту денної і заочної форми навчання (у т.ч. зі скороченим терміном навчання) [Електронне видання] / Жемба А. Й., Адамчук Т. Л. Рівне : НУВГП, 2026. 30 с.

Укладачі:

Жемба А. Й., к.е.н., доцентка кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу;

Адамчук Т. Л., старший викладач кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Відповідальний за випуск:

Гарнага О. М., д.е.н., проф., в.о. завідувача кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу

Керівник групи забезпечення ОПП:

Красовська Ю. В. к.е.н., доцентка кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу

Попередня версія МВ 06-12-78

© А. Й. Жемба,
Т. Л. Адамчук, 2026
© НУВГП, 2026

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
2. Плани практичних занять та методичні вказівки до самостійної роботи.	6
3. Вимоги до підготовки, виконання та оформлення звіту з самостійної роботи студента	25
4. Рекомендована література	28
5. Інформаційні ресурси	30

Вступ

Міжнародні фінанси – навчальна дисципліна, що вивчає систему міжнародних валютно-фінансових відносин, яка є підсистемою міжнародних економічних відносин. Протягом викладання курсу студенти вивчають теоретичні основи функціонування міжнародного фінансового ринку, вивчають економічну природу міжнародних фінансових інструментів та механізми здійснення операцій з ними на фінансових ринках зарубіжних країн, з'ясовують суть та форми міжнародних фінансових розрахунків, аналізують процес еволюції міжнародних фінансів.

Предметом вивчення дисципліни «Міжнародні фінанси» є світові фінансові ресурси (потoki грошових коштів, активів) та система вартісних відносин, що виникає в процесі їхнього руху, злиття та диверсифікації. Міжнародні фінанси є складовою міжнародних економічних відносин, у розрізі тих з них, які пов'язані з міжнародним рухом фінансових активів.

Актуальним питанням є, використовуючи інформаційні джерела, виділити основні етапи та особливості становлення європейської валютної системи, валютних систем країн з перехідною економікою. Для майбутнього розвитку бізнесу та зростання капіталу фахівці повинні оцінювати вплив валютних криз та методи хеджування валютних ризиків. Значну увагу приділено питанням діяльності сучасних світових фінансових центрів, напрямам міжнародних потоків фінансових ресурсів, інструментам ринку капіталів. Важливою складовою міжнародних фінансів є формування та функціонування ринку єврооблігацій та перспективи використання цих інструментів для економіки України.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування знань з міжнародних фінансів, механізмів та інструментарію прийняття рішень у валютній, кредитній та інвестиційній сферах на мікро- і макроекономічному рівнях.

Основними завданнями навчальної дисципліни є опанування студентами теоретичних знань з основних проблем розвитку міжнародних фінансів на лекційних заняттях. На практичних заняттях студенти закріплюють теоретичні положення тем курсу, розв'язують задачі, завдання, вирішують проблемні ситуації, пов'язані із самостійним опрацюванням матеріалу курсу та беруть участь у обговоренні дискусійних питань.

Зміст дисципліни включає визначення вартісних відносин, що формують міжнародні фінанси та роль держави у цих відносинах, розгляд складових валютних систем, видів цих систем та процесу їх еволюції; аналіз організаційних засад світового міжнародного фінансового ринку, валютних ринків, ринків капіталів, золота та операцій на всіх цих ринках; дослідження процесу міграції капіталу, ролі інвестицій у системі міжнародних економічних відносин, порядку інвестування капіталу в акції та боргові зобов'язання, міжнародного кредитування та міжнародної заборгованості; вивчення системи оподаткування в галузі міжнародних відносин, зокрема прямого та непрямого оподаткування, а також принципів лібералізації міжнародної торгівлі; з'ясування суті та форм міжнародних фінансових розрахунків, їх реалізації за допомогою зарубіжних платіжних систем; вивчення системи міжнародних балансів.

Для досягнення зазначених вище цілей цикл аудиторних навчальних занять обов'язково повинен доповнюватися самостійною роботою студентів у визначеному обсязі.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- сутність та елементи системи міжнародних фінансів;
- сутність категорій, що визначають зміст окремих тем і розділів дисципліни;
- взаємозв'язки, взаємозалежності і взаємообумовленості в системі міжнародних фінансів;
- потоки грошових коштів і пов'язані з ними відносини у сфері міжнародної економіки;
- види і форми, яких набуває міжнародний потік капіталів;
- зміни спрямованості та інфраструктуру міжнародних валютно-фінансових потоків;

- роль і можливості держави в регулюванні фінансових та валютних ринків;

уміти:

- здійснювати міжнародні фінансові розрахунки;
- проводити дослідження світового фінансового ринку та його сегментів з використанням основних фінансових інструментів;

- ефективно керувати приватними грошовими коштами; приймати обґрунтовані рішення, які впливають на дохідність капіталу на фінансовому ринку;

- пояснювати процеси і тенденції, що спостерігаються в економіці України.

Пропоновані методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи допоможуть краще зорієнтуватися у вивченні нормативного матеріалу, зосередитись на базових категоріях, поняттях, зекономити час на пошук навчальної літератури.

2. Плани практичних занять та методичні вказівки до самостійної роботи

Тема 1. Система міжнародних фінансів

План

1. Предмет вивчення науки про міжнародні фінанси.
2. Система міжнародних фінансів та її функції.
3. Суб'єкти міжнародних фінансів.
4. Міжнародні фінанси у сучасному світовому господарстві.
5. Сутність, виміри та форми прояву фінансової глобалізації.
6. Наслідки фінансової глобалізації.

Питання для самостійного опрацювання

1. Міжнародні фінанси в умовах глобалізації.
2. Міжнародна фінансова політика.
3. Світові фінансові кризи.

Мета: сформувати знання з міжнародних фінансів, визначити сутність системи міжнародних фінансів, розкрити зміст глобалізації світового фінансового середовища та світових фінансових криз.

Ключові поняття: міжнародні фінанси, система міжнародних фінансів, суб'єкти міжнародних фінансів, глобалізація економіки, фінансова криза.

Контрольні запитання до теми

1. Які фактори вплинули на формування міжнародних фінансів?
2. Які фактори, що вплинули на формування міжнародних етапів, є найбільш вагомими на сучасному етапі?
3. В яких аспектах можна визначати систему міжнародних фінансів? Охарактеризуйте кожен з них.
4. Наведіть характеристику суб'єктів міжнародних фінансів з точки зору міжнародного публічного права.
5. Наведіть характеристику суб'єктів міжнародних фінансів з точки зору міжнародного приватного права.
6. З'ясуйте сутність фінансової глобалізації та виявіть її основні причини.
7. Чим відрізняються поняття «глобалізація», «економічна глобалізація», «фінансова глобалізація»?
8. Охарактеризуйте систему показників, за допомогою яких можна дати кількісну оцінку глобалізованості економіки. Які з них свідчать безпосередньо про рівень глобалізації фінансової сфери?
9. Чому випереджаюче зростання обсягів міжнародної торгівлі можна розцінювати як прояв фінансової глобалізації?
10. Чому розвиток міжнародних фінансових ринків та транскордонного руху капіталу вважається найбільш яскравим проявом світової глобалізації? Які статистичні дані на підтвердження цієї думки Ви можете навести?
11. Які переваги Ви вбачаєте у високій глобалізованості світових фінансів? Чи рівномірно розподіляються вигоди фінансової глобалізації між різними групами країн?
12. Назвіть загрози світогосподарському і національному розвитку, що виникають через високий рівень фінансової глобалізації.

Теми рефератів:

1. Наука про «Міжнародні фінанси».
2. Особливості розвитку міжнародних фінансів на сучасному етапі.

3. Складові міжнародної фінансової політики.
4. Вплив на масштаби фінансової глобалізації міжнародна міграція робочої сили.
5. Різновиди світових криз у фінансовій сфері? Чим вони відрізняються між собою?

Тема 2. Заборгованість у системі міжнародних фінансів

План

1. Сутність, структура, наслідки існування зовнішнього боргу та основні показники вимірювання зовнішнього боргу.
2. Показники вимірювання зовнішнього боргу.
3. Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації у сфері управління зовнішнім боргом.
4. Характеристики Лондонського та Паризького клубів кредиторів.
5. Реструктуризація зовнішнього боргу в системі методів управління зовнішнім боргом.

Питання для самостійного опрацювання

1. Показники вимірювання зовнішнього боргу.
2. Характеристики Лондонського та Паризького клубів кредиторів.

Мета: висвітлити питання оцінки та управління боргом у системі міжнародних фінансів.

Ключові поняття: державний борг, державні позики, внутрішній державний борг і зовнішній державний борг, валовий зовнішній борг, ліквідність, міждержавні банки та валютні фонди, конверсія боргу; сек'юритизація боргу, викуп боргу, списання частки або всієї суми боргу, реструктуризація боргу.

Контрольні запитання до теми

1. Охарактеризуйте види державного боргу.
2. Охарактеризуйте основні складові зовнішнього державного боргу.
3. Назвіть та охарактеризуйте показники вимірювання зовнішнього державного боргу.

4. Поділіть відповідно до обраних Вами критеріїв та охарактеризуйте позитивні наслідки від здійснення зовнішніх державних запозичень для кожного з суб'єктів ринку державного боргу.

5. Поділіть відповідно до обраних Вами критеріїв та охарактеризуйте негативні наслідки існування зовнішнього державного боргу для кожного з суб'єктів ринку державного боргу.

6. Охарактеризуйте основні цілі та принципи функціонування Міжнародного банку реконструкції та розвитку.

7. Охарактеризуйте основні цілі та принципи функціонування Міжнародної асоціації розвитку.

8. Охарактеризуйте основні цілі та принципи функціонування Міжнародного валютного фонду.

9. Охарактеризуйте основи функціонування Паризького та Лондонського клубів кредиторів.

10. Назвіть види конверсії боргу за функціональним спрямуванням та дайте їх характеристику.

Теми рефератів

1. Економічної категорії «державний борг».
2. Економічної категорії «зовнішній державний борг».
3. Основні цілі та принципи функціонування Європейського банку реконструкції та розвитку.
4. Особливості основних методів управління зовнішнім боргом.
5. «Свопові схеми» реструктуризації державного зовнішнього боргу.

Тема 3. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції

План

1. Елементи валютно-фінансової системи.
2. Етапи формування світової валютної системи.
3. Етапи світової валютної кризи.
4. Європейська валютна система.
5. Валютно-фінансова конвергенція як передумова створення Європейського валютного союзу.
6. Монетарні і фіскальні аспекти інтеграції в межах Європейського валютного союзу.

7. Структура Європейської системи центральних банків.
8. Роль євро у міжнародній валютно-фінансовій системі.

Питання для самостійного опрацювання

1. Етапи світової валютної кризи
2. Структура Європейської системи центральних банків

Мета: охарактеризувати елементи світової валютно-фінансової системи, етапам її еволюції, а також фінансову та монетарну політику Європейського валютного союзу.

Ключові поняття: міжнародні валютні відносини, світова валютна система, конвертована національна валюта, резервна валюта, валютний курс та режим валютного курсу, режим фіксованих валютних курсів, ринкові (плаваючі) валютні курси, базова валюта та валюта котирування, курс «спот», форвардний курс, номінальний валютний курс, реальний валютний курс, валютний паритет, валютна політика, диверсифікація валютних резервів, девальвація і ревальвація.

Контрольні запитання до теми

1. Що розуміють під світовою валютною системою та які її складові?
2. Що розуміють під конвертованістю валюти?
3. Чим відрізняється внутрішня конвертованість валюти від зовнішньої?
4. Що розуміють під валютою і яка існує класифікація валют?
5. У чому полягає сутність валютного курсу?
6. Які існують види розрахункових валютних курсів і для чого їх використовують?
7. Які існують режими валютних курсів і від чого залежить їх вибір?
8. Що розуміють під валютними відносинами та валютною політикою?
9. У чому суть та особливості міжнародних розрахунків?
10. Які основні форми міжнародних розрахунків?
11. В чому суть та які є види валютного ринку?
12. Які основні принципи Бреттон-Вудської валютної системи?

13. Які головні відмінності Ямайської валютної системи від Бреттон-Вудської?

14. Які характерні риси Європейської валютної системи?

Теми рефератів

1. Історія виникнення валютних ринків
2. Становлення світової валютної системи
3. Велика депресія 1929-1933 рр. і її наслідки у світовій економіці.

Тема 4. Міжнародні розрахунки та їх організаційні засади

План

1. Економічні основи міжнародних розрахунків та їх організаційні засади.
2. Порівняльна характеристика основних форм міжнародних розрахунків
3. Недокументарні форми міжнародних розрахунків.
4. Документарні форми міжнародних розрахунків.

Питання для самостійного опрацювання

1. Види акредитивів у міжнародній практиці.

Мета: ознайомитися з сутністю міжнародних розрахунків та особливостями формування і оцінки платіжного балансу країни.

Ключові поняття: міжнародні розрахунки, імпортер, експортер, банк імпортера, банк експортера, зовнішньоекономічний договір (контракт), форма розрахунків, авансова форма розрахунків, розрахунки за відкритим рахунком, документарні форми, інкасо, документарний акредитив, відкличний акредитив, безвідкличний акредитив, підтверджений акредитив, непідтверджений акредитив, непокритий акредитив, покритий акредитив.

Контрольні запитання до теми

1. Поясніть, чому вважається, що відкличний документарний акредитив є для експортера лише умовним зобов'язанням банку?
2. При використанні підтвердженого або непідтвердженого акредитива яку відповідальність несе банк-емітент?

3. При використанні підтвердженого або непідтвердженого акредитива яку відповідальність несе виконуючий банк?

4. У який момент здійснюється перерахування коштів банком-емітентом виконуючому банку при використанні покритого акредитива?

5. Дайте характеристику умов інкасо.

6. Які сторони найчастіше беруть участь в інкасо?

7. Чим відрізняються умови інкасо Д/П та Д/А?

8. Дайте характеристику інкасового доручення?

9. Дайте характеристику фаз документарного акредитива в розрахунковому аспекті.

10. У чому суть угоди про відкриття акредитива?

Теми рефератів

1. Документарні і недокumentарні форми міжнародних розрахунків.

2. Авансова форма розрахунків. Розрахунки за відкритим рахунком. Інкасо.

3. Види акредитивів у міжнародній практиці.

Тема 5. Платіжний баланс країн світу

План

1. Платіжний баланс як інструмент міжнародно-фінансового аналізу.

2. Методика складання платіжного балансу та класифікація його статей.

3. Сучасні тенденції врівноваження платіжних балансів країн світу.

Питання для самостійного опрацювання

1. Сучасні тенденції врівноваження платіжних балансів країн світу.

2. Проблеми врівноваження платіжного балансу країни та методи їх подолання.

3. Фази розвитку платіжного балансу країни – несформований дебітор, сформований дебітор, несформований кредитор, сформований кредитор.

Мета: ознайомитися з сутністю міжнародних розрахунків та особливостями формування і оцінки платіжного балансу країни, методикою складання платіжного балансу та класифікацією його статей.

Ключові поняття: платіжний баланс, прямі інвестиції, портфельні інвестиції, резервні активи, рівновага платіжного балансу.

Контрольні запитання до теми

1. Наведіть визначення платіжного балансу та поясніть його економічний зміст.
2. Сформулюйте принципи складання платіжного балансу.
3. Перерахуйте основні фактори, що впливають на показники платіжного балансу.
4. Проведіть порівняльний аналіз класифікації статей платіжного балансу у відповідності до п'ятої та шостої редакцій рекомендацій МВФ з платіжного балансу.
5. Визначте організаційні основи складання платіжного балансу України.
6. Перелічіть форми статистичної звітності банків, які використовуються для формування інформаційної бази складання платіжного балансу України.
7. Наведіть характеристику основних компонентів платіжного балансу України.
8. Охарактеризуйте поточні тенденції урівноваження показників платіжних балансів провідних країн світу з розвинутою економікою: США, країни зони євро, Японія.
9. Як впливають світові фінансові кризи на основні показники платіжного балансу країн?

Теми рефератів

1. Теоретичні основи побудови платіжного балансу
2. Платіжний баланс країни, як інструмент аналізу стану зовнішньоекономічних зв'язків
3. Заходи врівноваження платіжного балансу

Тема 6. Світові фінансові центри

План

1. Головні світові фінансові центри.
2. Стадії розвитку міжнародного фінансового центру.
3. Офшорні зони в системі світових фінансових центрів.
4. Фінансові схеми використання офшорів
5. Проблеми, породжувані офшоризацією світової економіки

Питання для самостійного опрацювання

1. Теоретичні основи формування та функціонування офшорних зон.
2. Зарубіжний досвід та основні тенденції розвитку офшорного бізнесу.

Мета: ознайомитися з науково-теоретичними основами механізму функціонування світових фінансових центрів, дослідити суть і основні риси офшорних зон.

Ключові поняття: світовий фінансовий центр, офшори, рух капіталу, фондова біржа, трансферт прибутку, міжнародні фінансові потоки, офшорні банки.

Контрольні запитання до теми

1. Які є стадії розвитку міжнародного фінансового центру?
2. Що відноситься до найважливіших елементів існування міжнародного фінансового центру, якими має володіти країна?
3. В яких міжнародних фінансових центрах світу найбільш активно здійснюється перелив фінансових ресурсів?
4. Охарактеризуйте суть та джерела світових фінансових ресурсів.
5. У чому полягає зміст і призначення інструментів світового фінансового ринку?
6. Охарактеризуйте функції міжнародного фінансового ринку.
7. Визначте підходи до структурної організації міжнародного фінансового ринку.
8. У чому полягають інтереси та специфіка діяльності основних учасників міжнародного фінансового ринку?

9. Які типи офшорних банківських (фінансових) центрів можна виділити?
10. З якою метою створюються офшорні банки?
11. Основна причина виникнення офшорних фінансових центрів?
12. Назвіть причини привабливості офшорних фінансових центрів як для іноземних, так і для місцевих суб'єктів господарювання?
13. Звідки надходять кошти в офшори?
14. Дайте характеристику клієнтів офшорів і «послуг» світових банків.
15. Охарактеризуйте нові фінансові схеми для використання офшорів

Теми рефератів

1. Боротьба з офшорами: міжнародний та український досвід
2. Основні елементи й умови міжнародного фінансового центру.
3. Лондон як світовий фінансовий центр.
4. Характеристика Нью-Йорка як світового фінансового центру.
5. Токіо як світовий фінансовий центр.
6. Офшорні зони в системі світових фінансових центрів. Суть і основні риси офшорних зон.

Тема 7. Світовий фінансовий ринок та його структура

План

1. Фінансові ресурси світового господарства та механізм їх перерозподілу.
2. Міжнародні фінансові активи та їх властивості.
3. Міжнародні валютно-фінансові потоки.
4. Світовий фінансовий ринок. Сутність і структура.
5. Моделі фінансового ринку.
6. Особливості державного регулювання фінансового ринку.

Питання для самостійного опрацювання .

1. Інституційні інвестори на фінансовому ринку.
2. Загальна характеристика міжнародних портфельних інвестицій.
3. Ринки золота: поняття, класифікація, особливості функціонування.

Мета: вивчити світовий фінансовий ринок, його основні структурні елементи та інструменти, що використовуються на цих ринках, моделі фінансового ринку.

Ключові поняття: фінансові ресурси світу, міжнародні фінансові активи, інструменти власності, інструменти позики, інструменти з фіксованим доходом, інструменти з плаваючим доходом, міжнародні валютно-фінансові потоки, фінансовий ринок, фінансові посередники, регулювання, офшорні банківські (фінансові) центри, міжнародний фінансовий центр.

Контрольні запитання до теми

1. Що розуміється під фінансовими ресурсами світу?
2. Опишіть механізм перерозподілу фінансових ресурсів світу.
3. Яка використовується класифікація фінансових інструментів?
4. Які основні характеристики фінансових активів світового фінансового ринку?
5. Що розуміють під поняттям “міжнародні валютно-фінансові потоки”? Які фактори впливають на рух фінансових потоків?
6. Здійсніть класифікацію міжнародних валютно-фінансових потоків за різними ознаками.
7. У чому сутність світового фінансового ринку?
8. Які функції притаманні фінансовому ринку?
9. Класифікуйте учасників міжнародного фінансового ринку.
10. Дайте визначення поняття “фінансові посередники”.
11. Яка структура фінансового ринку?
12. Охарактеризуйте банкоцентричну та англо-американську моделі функціонування фінансових ринків.
13. За якою моделлю здійснюється регулювання фінансової системи в Україні?
14. Розкрийте сутність та переваги застосування моделі єдиного нагляду у фінансовому секторі.
15. Зазначте сутність, мету створення і типи офшорних банківських центрів.

Теми рефератів

1. Міжнародні фінансові активи та їх властивості.
2. Міжнародні валютно-фінансові потоки.
3. Особливості державного регулювання фінансового ринку. фінансових ринків.
4. Фінансовий ринок США.
5. Фінансовий ринок Великобританії.
6. Фінансовий ринок ЄС.
7. Фінансовий ринок Японії.

Тема 8. Міжнародний валютний ринок

План

1. Поняття, функції та структура валютного ринку.
2. Суб'єкти та види валютних ринків.
3. Організаційні засади функціонування ринку «форекс».
4. Валютні операції як інструменти валютного ринку.
5. Сутність, значення та сучасні тенденції розвитку міжнародного фондового ринку.

Питання для самостійного опрацювання

1. Організаційні засади функціонування ринку «форекс».

Мета: вивчити світовий фінансовий ринок, його основні структурні елементи та інструменти, що використовуються на цих ринках, розглянути організаційні засади функціонування ринку “форекс” та фондових бірж на світовому фондовому ринку.

Ключові поняття: валютний ринок, валютні операції, суб'єкти валютного ринку, біржовий ринок, валютна біржа, валютний ринок «форекс», спекулятивні валютні операції, арбітражні валютні операції, валютні операції, валютні угоди.

Контрольні запитання до теми

1. Розкрийте сутність поняття «валютний ринок». Охарактеризуйте його особливості з функціонального, інституціонального та організаційно-технічного погляду.
2. Наведіть характеристику основних функцій валютного ринку.

3. Охарактеризуйте основних учасників (суб'єктів) валютного ринку.
4. Дайте порівняльну характеристику біржового та міжбанківського валютного ринку.
5. Визначте основні відмінності між внутрішнім, регіональним і міжнародним валютними ринками.
6. Розкрийте організаційні засади функціонування ринку “форекс”.
7. Дайте визначення поняття “валютні операції”.
8. Наведіть класифікацію валютних операцій.
9. Охарактеризуйте роль системи SWIFT у здійсненні валютних операцій.
10. Дайте визначення поняття «міжнародний фондовий ринок».
11. Назвіть основні характеристики, за якими ринок може бути віднесений до міжнародного?
12. Під впливом яких факторів відбувалося формування міжнародного ринку цінних паперів?

Теми рефератів

1. Основні принципи маржинальної торгівлі.
2. Ринок похідних фінансових інструментів.
3. Ф'ючерсні контракти як засіб хеджування валютного ризику.
4. Міжнародний досвід використання ф'ючерсних контрактів, як одного з головних інструментів хеджування валютних ризиків.
5. Діяльність провідних ф'ючерсних бірж світу.

Тема 9. Міжнародний ринок цінних паперів

План

1. Регулювання міжнародного ринку цінних паперів.
2. Особливості функціонування міжнародного ринку титулів власності.
3. Міжнародний ринок боргових зобов'язань.
4. Фондові біржі на світовому фондовому ринку.

Питання для самостійного опрацювання

1. Фондові біржі на світовому фондовому ринку.

Мета: вивчити світовий фінансовий ринок, його основні структурні елементи та інструменти, що використовуються на цих ринках, розглянути організаційні засади функціонування ринку «форекс» та фондових бірж на світовому фондовому ринку.

Ключові поняття: фондовий ринок, регулювання ринку цінних паперів, титули власності, акція, капіталізація ринку, депозитарна розписка, євродепозитні сертифікати, комерційний цінний папір, єврооблігації, євро бонди.

Контрольні запитання до теми

1. Які існують види міжнародних ринків цінних паперів?
2. Яка модель організації фінансової системи характерна для країн Центрально-Східної Європи, у тому числі і для колишніх радянських республік?
3. Назвіть основні напрями розвитку сучасних міжнародних ринків цінних паперів.
4. Наведіть класифікацію цінних паперів, які обертаються на міжнародному фондовому ринку.
5. Які можливості дає для суб'єктів господарювання випуск та розміщення цінних паперів на міжнародному фондовому ринку?
6. Назвіть основні складові міжнародного фондового ринку.
7. Які цілі ставить перед собою регулювання ринку цінних паперів?
8. Від чого залежить структура державних органів, що регулюють фондовий ринок?
9. Наведіть приклад саморегулювних організацій.
10. Дайте порівняльну характеристику прав власності за простими і привілейованими акціями.
11. Які переваги і недоліки мають депозитарні розписки при виході на закордонний фондовий ринок?
12. Які основні вимоги висуває Директива ЄС до обігу євробондів на ринку?
13. Назвіть переваги та недоліки програми MTV та єврооблігацій.
14. Які основні засади функціонування фондових бірж?
15. У чому полягає сутність локальних нормативних актів щодо діяльності фондових бірж?

16. У чому полягає сутність проведення процедури лістингу?

Теми рефератів

1. Утворення фондової біржі та права її членів.
2. Діяльність фондової біржі в Україні.

Тема 10. Міжнародний ринок боргових цінних паперів

План

1. Інструменти зовнішнього фінансування. Інструменти світового ринку боргових цінних паперів.
2. Довгострокові боргові папери.
3. Класифікація облігацій.
4. Короткострокові боргові папери.
5. Середньострокові боргові папери.
6. Структура світового ринку боргових цінних паперів.

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття та структура ринку міжнародних боргових зобов'язань. Міжнародна Асоціація ринку цінних паперів як його координуючий орган.
2. Види зовнішніх облігацій (foreign bonds): розгорнута класифікація.
3. Способи розміщення зовнішніх облігацій: процедура андеррайтингу.

Мета: вивчити світовий ринок боргових цінних паперів, його основні структурні елементи та інструменти, що використовуються на цих ринках, розглянути організаційні засади функціонування фондових бірж на міжнародному ринку боргових цінних паперів.

Ключові поняття: пайові цінні папери, боргові цінні папери, похідні цінні папери, короткострокові фінансові інструменти, довгострокові фінансові інструменти, державні боргові зобов'язання, вексель, депозитні сертифікати банків, чеки, валютний опціон чи ф'ючерс.

Контрольні запитання до теми

1. Що таке ринок боргових цінних паперів? Назвіть його структуру.
2. Які суб'єкти ринку боргових цінних паперів ви знаєте?
3. Дайте визначення поняття «міжнародний кредит». Назвіть функції міжнародного кредиту.
4. Які форми міжнародного кредиту ви знаєте?
5. Що таке факторинг і форфейтинг?
6. Що таке боргові цінні папери? Назвіть форми та інструменти боргових цінних паперів.
7. Висловіть і обґрунтуйте Вашу думку щодо подальшого прогнозу розвитку міжнародного ринку банківського капіталу.
8. Яке місце займе Україна у розвитку міжнародного ринку банківських кредитів?

Теми рефератів

1. Учасники міжнародного ринку капіталів. Кредитний рейтинг та порядок його присвоєння.
2. Єврооблігації як міжнародні боргові зобов'язання уряду України.

Тема 11. Міжнародний кредит

План

1. Міжнародний кредит як економічна категорія
2. Форми міжнародного кредиту
3. Основи організації міжнародного кредитування
4. Міжнародний лізинг
5. Міжнародний факторинг
6. Міжнародний форфейтинг
7. Сек'юритизація міжнародних кредитів

Питання для самостійного опрацювання

1. Сек'юритизація міжнародних кредитів
2. Роль ставки LIBOR при визначенні процентних ставок за позиками.
3. Основні типи кредитних угод при міжнародному кредитуванні.

Мета: вивчити світовий фінансовий ринок, його основні структурні елементи та інструменти, що використовуються на цих ринках, розглянути поняття міжнародного кредиту та основні організації міжнародного кредитування.

Ключові поняття: міжнародний кредит, сума (ліміт) кредиту, строк міжнародного кредиту, ефективність кредиту, реальна процентна ставка, грант-елемент, забезпеченість, лізинг, лізингова операція, міжнародний лізинг, прямий міжнародний лізинг, експортна лізингова операція, імпортна лізингова операція, факторинг, інкасація боргових зобов'язань, факторингова операція, форфейтинг, форфейтингова операція, сек'юритизація.

Контрольні запитання до теми

1. Дайте визначення міжнародного кредиту.
2. Назвіть основні принципи міжнародного кредитування.
3. Яка позитивна та негативна роль міжнародного кредиту у процесі відтворення?
4. Як класифікуються основні форми міжнародного кредиту?
5. Які умови повинна містити угода про надання міжнародного кредиту?
6. Що являє собою лізингова операція? Опишіть основні її елементи.
7. Наведіть класифікацію лізингових угод за різними ознаками.
8. Дайте характеристику міжнародного лізингу.
9. Назвіть позитивні та негативні риси міжнародного лізингу.
10. У чому полягає сутність факторингу і як можна його класифікувати?
11. Зазначте суб'єктів факторингових операцій.
12. Опишіть процес організації факторингових операцій.
13. Як схематично можна описати процес здійснення форфейтингової операції?
14. Які переваги та недоліки має форфейтинг?
15. Порівняйте форфейтинг і факторинг.
16. Що таке сек'юритизація?

Теми рефератів

1. Основні форми міжнародного кредитування.

2. Врахування ризиків країн при міжнародному кредитуванні.
3. Процентна політика при міжнародному кредитуванні.

Тема 12. Міжнародна банківська справа, страхування та оподаткування

План

1. Розвиток міжнародної банківської діяльності.
2. Банківська система України на тлі міжнародних тенденцій.
3. Основи банківського нагляду та регулювання.
4. Сутність та еволюція податкових систем світу.
5. Міжнародний досвід функціонування страхових ринків.

Питання для самостійного опрацювання

1. Сучасні тенденції в міжнародній банківській справі.
2. Специфіка податкових систем країн світу.
3. Тенденції розвитку міжнародного страхового ринку.

Мета: проаналізувати ситуацію, що склалася на міжнародній банківській арені та в Україні, вивчити міжнародні податкові відносини, виявити тенденції розвитку та функціонування міжнародного страхового ринку.

Ключові поняття: міжнародна банківська справа, становлення міжнародної банківської діяльності, банківська криза, капітал, ризики ліквідності, корпоративне управління, податкова система, система податків, одиниця оподаткування, об'єкт оподаткування, джерело сплати податків, податкова база, податкова ставка, податкова квота, міжнародні податкові відносини

Контрольні запитання до теми

1. Дайте визначення поняття «міжнародна банківська справа».
2. Назвіть основні характерні ознаки сучасного міжнародного банківського бізнесу.
3. Які основні причини злиття та поглинання в банківській сфері?
4. Охарактеризуйте основні етапи розвитку банківської системи України.

5. Назвіть основні тенденції розвитку сучасного банківського бізнесу в Україні.

6. З якої метою, ким та коли заснований Базельський комітет з питань банківського нагляду? Якими принципами керується Базельський комітет у своїй діяльності?

7. Які зміни передбачає внести Базель III у світовий банківський бізнес?

8. Що таке «міжнародні податкові відносини»? З якою метою вони запроваджуються і яким чином проводиться їх регулювання?

9. Дайте визначення поняття «подвійне економічне оподаткування». Як його уникнути підприємству? Які заходи застосовують держави?

10. Які проблеми міжнародного оподаткування юридичних осіб Ви знаєте?

11. Які міжнародні угоди про уникнення подвійного оподаткування Ви знаєте? З якими країнами такі угоди уклала Україна?

12. Назвіть специфіку стабільної податкової системи, що склалася і функціонує у Великобританії.

13. В чому суть основних підходів до страхування в зарубіжних країнах?

14. Що являє собою міжнародний страховий ринок?

15. Які існують сучасні тенденції розвитку міжнародного страхового ринку?

16. Чому страхові компанії в сучасних умовах розвитку світових економічних процесів почали виконувати функції спеціалізованих кредитних інститутів?

17. Страхові компанії вважаються одними з найбільших інвестиційних інститутів. Поясніть це твердження.

18. Чому міжнародне перестраховування є необхідним елементом залучення українського страхового ринку в міжнародний ринок страхування?

Тема рефератів

1. Історія виникнення і розвитку банківської справи.
2. Становлення та розвиток банківської системи у незалежній Україні.
3. Податкова система Франції.

4. Податкова система Німеччини.
5. Податкова система США.

3. Вимоги до підготовки, виконання та оформлення звіту з самостійної роботи студента

Самостійна робота студента – це форма організації навчального процесу, яка передбачає виконання студентом запланованих завдань під методичним керівництвом викладача у вигляді індивідуальної роботи. Вона є важливою складовою навчальної діяльності, що впливає на глибину та стійкість набутих знань і умінь, які допомагають творчо застосовувати їх у майбутній професійній діяльності. На самостійну роботу студентів денної форми з вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні фінанси» передбачено 60 годин для денної форми навчання та 82 – для заочної (або 67 % від фонду часу, запланованого в силабусі дисципліни). У зв'язку з цим ряд питань теоретичного характеру та практичних завдань студенти вивчають та виконують самостійно за базовою та додатковою літературою.

Позааудиторна самостійна робота студента виконується у формі звіту. Кожен студент самостійно здійснює вибір завдання із тем для індивідуальної роботи, яке передбачає опрацювання літератури за певною темою, яка закріплюється за студентом на 1-му практичному занятті та підготовку письмового звіту, що має таку структуру:

- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел.

Звіт виконується у письмовій формі та може бути предметом обговорення на практичному занятті. Обсяг звіту – до 20 сторінок. У вступі (1-2 сторінки тексту) обґрунтовують актуальність теми, мету роботи, її структуру. В основній частині висвітлюється фактичний стан об'єкта дослідження, проблеми його регулювання, вітчизняний та/або зарубіжний досвід їх вирішення, роль держави (хто здійснює регулювання (суб'єкти регулювання), яким чином (методи регулювання)).

Теми для індивідуальної роботи

1. Валютні системи та їх еволюція.
2. Валютні блоки.
3. Валютні зони.
4. Валютний союз країн Європейського економічного співтовариства.
5. Міжнародні економічні організації як суб'єкти міжнародних фінансів.
6. Міжнародні фінансові організації та інституції, їх роль у практиці міждержавного кредитування.
7. Особливості функціонування системи міжнародних балансів.
8. Сучасні форми міжнародного кредитування.
9. Офшорні центри та регулювання офшорного бізнесу в Україні.
10. Транснаціональні комерційні банки, їх роль у міжнародних фінансах.
11. Фінансово-промислові групи як рушійна сила розвитку національної економіки
12. Транснаціональні фінансово-промислові групи у світовій економіці.
13. Особливості функціонування фінансової системи ЄС.
14. Проблеми інтеграції України в систему міжнародних фінансів.
15. Стан та перспективи співробітництва України з міжнародними фінансовими інституціями.
16. Функціонування світових фінансових центрів.
17. Роль банків в організації міжнародних розрахунків.
18. Недокументарні форми міжнародних розрахунків.
19. Документарні форми міжнародних розрахунків.
20. Кредитування учасників міжнародних розрахунків.
21. Спекулятивні операції на валютних ринках.
22. Діяльність фондових бірж на міжнародному ринку цінних паперів.
23. Зовнішній борг та фінансова безпека держави.
24. Становлення національної валютно-фінансової системи України.
25. Міжнародний ринок позичкових капіталів.
26. Місце і роль міжнародних фінансів у сучасній світогосподарській системі.
27. Світові фінансові центри.

28. Міжнародний валютний ринок.
29. Розвиток міжнародного ринку цінних паперів.
30. Світовий ринок золота.
31. Особливості формування та функціонування іноземного банківського капіталу в Україні.
32. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх роль у кредитуванні реального сектора економіки України.
33. Ринок похідних фінансових інструментів.
34. Вдосконалення валютного регулювання та валютного контролю в Україні.
35. Стан і тенденції розвитку валютного ринку України.
36. Прогнозування валютного курсу.
37. Роль інвестиційних компаній на фінансовому ринку.
38. Діяльність інвестиційних компаній на ринку цінних паперів.
39. Управління валютним ризиком комерційного банку.
40. Валютно-курсова політика НБУ.
41. Стан і тенденції розвитку валютного ринку України.
42. Міжнародні фінансово-кредитні інститути та їх вплив на грошово-кредитний ринок України.
43. Роль центрального банку в системі кредитних відносин.
44. Вдосконалення валютного регулювання та валютного контролю в Україні.
45. Прогнозування валютного курсу.
46. Формування та розвиток ринку банківських Інтернет-послуг.
47. Розвиток банківського сегмента ринку дорогоцінних металів в Україні.
48. Електронні платіжні інструменти в розвитку банківського бізнесу.
49. Світова фінансова криза: передумови виникнення та шляхи подолання.
50. Вплив військових дій в Україні на Європейську економіку та фінанси.

Звіт з самостійної роботи виконується у друкованому вигляді. Вимоги до оформлення звіту: шрифт – Times New Roman; розмір шрифту – кегль 14; поля: зверху, знизу та зліва – 2,0 см: справа – 1,0 см.; міжрядковий інтервал – 1,5; вирівнювання в тексті – за шириною.

Під час підготовки звіту студент має використовувати додаткові літературні джерела: матеріали періодичних економічних видань, статистичні та аналітичні матеріали, офіційні інтернет-сторінки органів влади. Текст звіту повинен це відображати: в ньому повинні бути посилання на використані джерела. Посилання на джерела цитат, фактичних і статистичних даних, точки зору авторів потрібні для того, щоб можна було перевірити їх достовірність.

4. Рекомендована література

Основна:

1. Міжнародні фінанси : підручник за заг. ред. О. М. Мозгового; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ : КНЕУ, 2016. 515 с.
2. Горбач Л. М. Міжнародні фінанси : підручник. К. : Видавничий дім «Кондор», 2019. 528 с.
3. Васютинська Л. А. Міжнародні фінанси : навчальний посібник. Одеса : ФОП Бондаренко М.О., 2017. 310 с.
4. Світова фінансова система: навч. посіб. / уклад. : О. М. Грубляк. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича. 2023. 217 с.
5. Грінько І. М. Міжнародні фінанси: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.
6. Д'яконова І. І., Макаренко М. І., Журавка. Ф.О. Міжнародні фінанси : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2018. 548 с.

Додаткова:

7. Дячек В. В. Особливості використання форм міжнародних розрахунків українськими підприємствами під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2018. Вип. 21.
8. Міжнародні біржові ринки : навч. посіб. / Солодкий М. О., Яворська В. О.; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : Компрінт, 2019. 520 с.
9. Міжнародна фінансова система : підручник /за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. В. М. Кочеткова. Київ : В-цтво Ліра-К. 2023. 270 с.

10. Боринець С. Я. Теорія та практика світових фінансів. К. : ВПЦ «Київський університет», 2016. 350 с.
11. Макаренко М. І. Міжнародні фінанси : підручник. К. : ЦУЛ, 2020. 548 с.
12. Масалигіна В. В. Міжнародні фінанси та валютно-кредитні розрахунки : конспект лекцій: У 2 ч. Харків : УкрДУЗТ, 2019. Ч. 1. 124 с.
13. Мицак О. В., Андрейків Т.Я., Чуй І.Р. Міжнародні фінанси : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2020. 195 с.
14. Гербич Л. А. Фінансові та кредитні системи зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 439 с.
15. Савастєєва О. Фінансові системи зарубіжних країн : навч. посіб. / Одес. нац. ун-т ім. І. І.Мечникова. Київ : Гуляєва В. М., 2019. 177 с.
16. Savina N., Kovshun N., Zhemba A., Ventsuryk A., Kliukha O. Peculiarities of financing investment infrastructure projects in Ukraine. *MATEC Web Conf.* Volume 339, (2021) 01016 *International Conference on Sustainable Transport System and Maritime Logistics (ISTSML 2021)*. URL: <https://doi.org/10.1051/matecconf/202133901016> (Scopus)
17. Жемба А. Й. Прямі іноземні інвестиції у забезпеченні інноваційного розвитку економіки. *Фінансово-економічна політика в контексті інноваційного розвитку України* : монографія / Мельник Л. В., Ковшун Н. Е., Савіна Н. Б. та ін. : Частина 3. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2022. С.236-300. ISBN 978-617-8244-03-3
18. Кушнір Н. Б., Адамчук Т. Л., Царук Д. С. Фінансовий моніторинг суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану. *Вісник НУБГП. Серія: Економічні науки*. 2022. Т. 3. № 99. С. 78–90. DOI: <http://dx.doi.org/10.31713/ve320228>
19. Kovshun N., Kushnir N., Adamchuk T., Tsaruk D., Tymeichuk Y. Ukrainian enterprises' equity capital financial monitoring and analysis of its impact on profitability indicators. *Economics - Innovative and Economics Research Journal*. 2023. vol. 1 (1). P. 1-16. doi: <http://doi.org/10.61432/CPNE0101001k>

5. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://www.dfp.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>.
7. Світовий банк. URL: <http://www.worldbank.org>
8. Світовий банк в Україні. URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
9. Міжнародний валютний фонд. URL: <http://www.imf.org>
10. Банк міжнародних розрахунків (BIS) URL: <http://bis.org>
11. Європейський банк реконструкції та розвитку. URL: <https://www.ebrd.com/ukraine.html>
12. Федеральна резервна система США. URL: www.federalreserve.gov
13. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
14. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, пл. Борисенка, 6). URL: <http://libr.rv.ua/>
15. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php